

GYŰJTŐ:

GYŰJTÉS IDEJE: 1965

TART.: KÁLMÁNCSA - KÉPANYAG

glaz + 42 db foto

FÖLDRAJZI MUTATÓ: KÁLMÁNCSA

SZAKMUTATÓ: X

XII

XIV

Iratgyűjtő

MSZ 5617

PAPIRIPARI VÁLLALAT

KISKUNHALASI GYÁRA

LELTÁROZÁS

ÁTVEZETVE AZ EGYSÉGES LTK. 919-es TÉTELE ALÓL

K Á L M Á N C S A

919

/ A Magyar Népr. Atlasz kérdőívének szempontjai/

Adatközlők: I. Csokonyai Kovács Istvánné	65 é. ref. középparaszt
II. Csokonyai Kovács István	76 é. " "
III. Zákányi Györgyné	70 é. kat. kisparaszt
IV. özv. Tavasz Györgyné	56 év. urad. cseléd
V. Kis Józsefné	80 év. ref. kisparaszt
VI. Kalmár Mihályné	76 év. ref. urad. cseléd
VII. özv. Nagy Ferencné	76 év. ref. kisparaszt

S z o k á s o k a s z á z a d f o r d u l ó n

151. Keresztszülőnek barátot szoktak választani. Módosabbak, a "pógárok" 8-10 pár keresztszülőt is hívtak, az uradalmi cselédek csak 1 párt. A keresztszülők többnyire házaspárok voltak. Gyakori volt, hogy egy családon belül azonosak voltak. Ma közeli rokont választanak inkább, de barátot is komának. A keresztszülőket "keresztmamának" "keresztapának" szölitják a gyerekek.

152. A mátkélást ismerik, ez a szokás a serdülő lányok tartós barátságát pecsételi meg. "Mátka" így nevezik. "Mátkázóvasárnapon" husvét után a barátságkötő, vagy erre külön felkért kisebb lányka himestojást, bort, narancsot, fánkot, katolikusoknál husvéti "báb" -ot vittek.

A következő szöveget mondták:

"Mátkatálat hoztam, meg is aranyoztam.

Koma küldi komának, hogy váltsa fel magának. Ha nem váltja magának, küldje vissza komának."

Az ajándékvivőt aztán meghívták ebédre. A barátság e megpecsételése után egymást "mátkám"-nak szölitották.

Házasságkötés szokásai153. Endogámia

Csak a feluból nőültek leginkább és a betelepült cselédek falurésze és a pógárok falurésze is elkülönült, csak egymás között nőültek.

154. Leánykérés

A már eldöntött eljegyzés előtt hivatalosan is megkérlik a lányt. A vőlegény anyja, rokonok és a jövődő násznagy megy el; vagy 6-7 ember. A násznagy kéri meg, vagy a szülők.

Eljegyzéskor a lány "jegykendőt" a legény "jegypénzt" adott. Eljegyzéskor különböző mókákra is sor került: járatták a menyasszonyt, hogy nem sánta-e, meg seprüt adtak a kezébe, hogy tud-e seprni?

155. A "nőrablás emlékei"

Előfordult eljegyzéskor / de lakodalomkor is/, hogy elrejtették a menyasszonyt. Mikor ment a menyasszonyért a "küjetjárás"

kikérni a menyasszonyt beköszöntek. A háziak megkérdezték, hogy honnan jöttek. A válasz az, hogy messziről jöttek, igen elfáradtak és hogy elszáradt nagyon torkuk, megöblögetnék. Erre leültették őket, adtak nekik italt. Akkor a háziak megkérdezik, hogy mi járatban vannak. Mire ők: hogy ezért és ezért a lányért jöttek. De a háziak csak úgy adják ki, ha három kérdésre megválaszolnak. Mások meg elrejtik a menyasszonyt, s mikor a kérők mondják, hogy ezért és ezért a lányért jöttek, behívnak egy kislányt, hogy vajon ezt keresik -e. S mikor mondják, hogy "jaj nem ez", akkor meg kell keresniök.

156. Menyasszony-ágy vitele

Az esküvő előtt, esetleg a lakodalom után kocsival szállították a menyasszonyt holmiját /ágyneműt, ládát, szekrényt "sifonért", ágycsat, szövőszéket/. Később a módosabbak a módosabbak egész butort. Alkudoztak a menyasszonyos háznál a kiadáskor, vagy fizettek, vagy pl. verset kellett mondani. /II/.

Mikor mennek haza az esküvőről a vőlegény barátai versenyt szoktak futni a lakodalmas házig, vagy a vőlegény vendégeiből és a menyasszony násznépéből is fiatal legények lóhátra ülnek és versenyeznek, ki ér a menyasszonyházhoz előbb, annak a násznépe megy be először. De a bemenetelnél kapupénzt kellett fizetnie a vőfélynak. Azután kikérték a menyasszonyt. Azután megindul a nászmenet a vőlegényes házhoz. Ilyenkor fegyverrel lövöldöztek is.

157. A vőfélynak bokréta volt a mellén és kalapján, s rajta piros, vagy rózsaszín szalag "bokréta". A násznagynak nagyobb bokrétája volt, rajta rózsacsokorral és színes szalaggal. A násznagynak készítették néha csucsos süveget rózsaszín selyempapírból, pattogatott kukoricát cernára felfűztek és azzal díszítették, rózsát vagy művirágot tűztek rá. A násznépnek rozmaringja volt, vagy a mellükre tűzték, vagy a gomblyukba.

158. Ujasszonyfogadás

Mikor a nászmenet megérkezik a vőlegényes házhoz, a vőlegény ölében emeli le a menyasszonyt, azonnal széket tesz alá. A menyasszonyt a vőfély köszönti be:

" Tessék násznagy uram fogjon velem kezét,
Ime a menyasszony velünk megérkezett.
Fogadják be őket vidám hajlékukba
részletessék őket szép mulatságokba".

Akkor a vőlegény szülei megcsókolták a menyasszonyt, ezzel fejezték ki, hogy rokonná fogadták:

"Tessék édes lányom befáradni, most már a mi lányunk leszel".

Mindjárt bevitték párnára, lepedőre ültették, vagy párnát huztak át az ölében, tyukot, kalácsot tettek elé. Fiugyereket ültettek az ölébe, hogy fia legyen. Borral megmosdatták, hogy piros legyen. Bemenéskor vizesedényt kell felrugnia. Később főzőkanalat tettek a kezébe, hogy jó háziasszony legyen belőle.

159. Házassággal kapcsolatos csufolások

A pártában maradt lányokat hushagyókor megtréfálták. Mennek ilyenkor a legények az utcán, csoszognak, dobognak "toppincolnak" és a kezükkel tapsolnak, s mondogatják:

" Hushagyó, hushagyó, engem itthon hagyó
Kócót, mócot megfontam, mégis itthon maradtam
Hushagyó, hushagyó, engem itthon hagyó".

Beszóltak a lányoknak, hogy gyertek ki szánkózni, s ha azok gyanutlanul kimentek, a szánkóra tett tuskót huzatták velük és mondogatták: " Esik a vénlányok hava".

160. Fiugyerek keresztneve

Apja, nagyapja nevét, vagy korábban elhalt testvére nevét kapta meg a gyerek. Volt egy Béla nevű tanító, akit nagyon szerettek, ezért sok gyerek kapott Béla nevet. Kossuth Lajos emlékére elég sok gyerek kapott Lajos nevet. /Megjegyzem, Kálmánca egyetlen utcájának a neve is Kossuth Lajos u./.

161. Névgyakoriság.

1900-1910 között reformátusoknál:

Juliánna /26/, Erzsébet /22/, Vilma /8/, Margit /8/, Ilona /7/, Katalin /6/, Mária /5/ Jolán/3/, Lidia /3/, Tilda, Gabriella, Irma, Irén, Róza, Anna /1/, István /17/, József/ 16/, Sándor /8/, János /8/, Ferenc /7/, Lajos /5/, Imre /5/ Géza /4/, László, Károly, Zoltán, Bertalan, Béla, Antal, György, Árpád, Kálmán /1/.

162. Névhasználat

A századfordulón az asszonyok fejfájára csak asszonynevüket, vagy a lánynevüket is felírták. Emlegetni csak lánynéven szokták még ma is.

163. Rokonszólítás

Az asszony férje bátyját:	bátyámuram
öccsét	kisebbik uram
Sógorainak nála idősebb feleségeit	ányom, ányomasszony
fiatalabb	nevén
Urának nála idősebb asszonytestvéreit	nénje, v. nénemasszony
fiatalabb "	nevén v. hugomasszony.

A házastársak szülei egymást: nászom, nászasszony.

<u>Gyerekek</u>	apját	édesapám
	anyját	édesanyám
	nagyapját	öregapám
	nagyanyját	kisszülém, édesszülém v. öreganyám
	dédapját	igen öregapám, v. öregapám
	dédanyját	nagyszülém, öreganyám, öregszülém.

164. Családszervezet

A rokon családok megnevezésére a rokonok és a nemzetség kifejezést használták. A nemzetségbe a közeli rokonok tartoztak első izig, az asszonyok a férjük nemzetségébe tartoztak.

165. Templomi ülésrend

Az asszony templomi ülőhelyét halála esetén a legidősebb lánya kapja, ha nincs lánya, akkor legidősebb menyéje. Ez csak a reformátusoknál volt szokásos. A fiatal menyecske odaült mindig az anyósa mellé a templomban.

166. Tulajdonjegyek

Az asszonyok alsótesti ruhájukra tulajdonjegyet varrtak /piros, vagy fehér színűt, töltött mintájut/, használati tárgyaikra monogramjukat vészték. Pöttyöt és karikát szoktak ruhára. Szoknyánál a szoknya korcába varrták.

167. Öröklés

A századfordulón a lányok csak kelengyét kaptak a pógároknál /ref/. Katolikusoknál /1-2/ ágyneműt, butort, "fertált" /6-24 holdig/ tehenet, marhát /ezek beköltözöttek/ Cselédeknel jószágot is kapott a lány.

Az első világháború idején, s inkább azután már a reformátusok is adtak a férjhezmenéskor földet, állatot.

A legtöbb családnál együtt maradtak a "pógároknál" házasodásuk után is csak akkor széledtek el, mikor meghaltak a szülők. Az "édesszülé"-nél volt a pénz, ő parancsolt, irányított. A menyecskét "anyámasszonynak" szólították.

A szülők halála után az örökösök közül egyikük átvette az ingatlant, s a többieket pénzzel elégitette ki. A férfiak egyformán kaptak, de a nők mindig kevesebbet. A szülői házat a legidősebb szokta örökölni, vagy akit legjobban szerettek a szülők, s ő is maradt legtovább az öregekkel.

168. Lucanapi szokások.

Lucanapkor nem volt szabad tüzet gyújtani, varrni, mert bevarrja a tyukok tojókját, kölcsön semmit sem adni, mert elviszik a hasznót.

Sok praktika történik a baromfiakkal kapcsolatban. Megpiszkálják szénvonyóval, hogy jobban tojjon, karikából etetik őket, hogy együtt maradjanak, ne széledjenek szét, ugyanezen célból láncal körülhuzzák a tyukokat, hogy sok csibe legyen, kukoricán ül a háziasszony.

"Még lány voltam, mikor történt, néztem mi a fenét csinál az az asszony, ott ült a kályhánál. Kértem mit csinál, aszondja, ülök a kukoricán, hogy sok legyen" /VI/ Csak az uradalmi cselédek ismerték vidékükön ezt a szokást.

Leborították a fazekakat, hogy kotlós legyen.

"Lucakor kezdték el készíteni a Luca székét, karácsonykor lett kész, és akkor meg lehetett látni, ki a boszorkány. Az éjféli misére kellett karácsonykor elvinni és ráállni. De nem volt sza-

bad megszólalni, mert a boszorkányok széttépik. Mikor meglátta szarváról, hogy boszorkány el kellett szaladnia és máskor szórnia maga után. Addig tud menni a boszorkány, míg tuskós úton megy, de mákos úton nem tudja követni, mert fel kell szednie" /VII/

" A lucaszéket keresztutra kellett elvinni, mikor jöttek ki az éjjeli miséről. Kört kellett maga köré huzni, nehogy a boszorkány megfogja. Egyik azt mondta, hogy malomkereket, bikát, boszorkányt látott.

....Pattogtatnak lucaker az utcán, hogy felismerjék, ki a boszorkány.

Ha nő az, első vendég lucaker, az szerencsétlenséget jelent, mondták neki: "Minek gyüsz, belemártom a fejed a csávasba!" Ha férfi az első vendég, az szerencse.

A legények kotyolni szoktak. Bevittek egy darab fát és kotyoltak, ráültek, a háziasszony szórta rájuk a kukoricát, hogy: pitye, pitye. Vigyázni kellett, nehogy a legények közül egy is lopjon, mert elviszik a hasznót. A kukoricával aztán megették az állatot.

Lucanapkor almát felébe vágta a lányok, kitették az ablakba és ha megfordult, a következő évben férjhezmegy.

169. Karácsonyi szokások

A karácsonyi kocsonyából kivették a csontot, mindegyiknek adtak egy fiu nevet, egy lánynak egy csontot kellett egy fiuról elneveznie. Kitették és amelyiket elvitte a kutya, az a lány férjhezmegy a megnevezett legényhez.

170. Betlehemezés

6-7 ember játsza: egy dadó, 2, angyal, egy Mária és pásztorok. A pásztoroknak kampós botjuk subájuk volt meg nagy "bágós" csucses sapkájuk /kucsma/, de lehetett helyette papírsüveg.

Szigetvári betlehemesek is szoktak járni Kálmáncsán.

171. Farsang vége

A farsang utolsó három napja a farsangvasárnap, farsanghétfő és hushagyó kedd. Ezek után következik a hamvazó szerda és csonkacsütörtök.

Hushagyókor megrendezték a kocsmában a hushagyó bált, ahol "citerára" táncoltak. Farsangkor rekonlátogatási idő is volt.

Pusztán farsangvasárnap este megvacsoráztak, azután kimentek az utcára "karikóba" álltak a legények és a lányok. Cimbalemra, citerára táncoltak.

Legények, lányok farsangkor fel szoktak öltözni mindenféle maskarába. A lányok férfinak, a fiuk nőnek, pl terhes nőnek, kezükben fakanalat tartanak, nehogy kitapogassák, hogy lány-e vagy fiu-e. Korommal is befestették az arcuka, vagy lepellel, fátyollal vonták be, papíralarcot is raktak fel. Ez volt a

maszkázás, amit nemcsak farsangkor, hanem disznóöléskor, lakodalmokkor is csináltak. Kb. 20 éve halt ki ez a szokás.

Csonkacsütörtökön a csokonyavisontai cigányok állatalaku álarokban végigvonultak a falun, a temetőbe mentek bőgőt temetni, hogy végetért a farsang.

174. Pásztorkántálás

Karácsony este a pásztorok durrogattak, kolompoltak, jelezve, hogy ünnep van. Ilyenkor felöltöztek és elmentek azokhoz, akiknek a jószágát őrizték és énekelték:

" Pásztorok hol vagytok, talán mind alusztok.

Ezt a szokást kántálásnak nevezték.

Karácsonykor tésztát, perecet, kocsonyát szoktak adni nekik. Pünkösdkor tésztát, szalonnát, húsvétkor tojást, tésztát, szalonnát. Első kihajtáskor annyi tojást, ahány állatot kihajtott.

177. Tilalmas napok

Kedden, Luca és Szentgyörgy napján nem volt szabad varrni. Aki Szentgyörgy napján varrt, az Márok napján megvakul. Mosni kedden és pénteken nem volt szokás.

" Mikor nagy villámlás volt és többen voltak együtt, akkor szokták mondani, hogy akin kedden, vagy pénteken mosott ruha van, az menjen ki". /VI/.

" Mesélték valakiről, hogy megvakult, mert ölléskor mosott." /VII/

Kedden, pénteken nem szoktak kenyeret sütni.

" Egy nénikének volt 6 db. köve, még a szakajtó nyoma is rajta volt. Kértem, mikor sütötte, azt mondja Flóriánkor. Kértem, hogy adjon egyet, de a világ kincséért sem adott".

Fonni szintén nagyobb ünnepeken nem volt szabad: Lucakor, Szentgyörgykor, Márok napján, Pétel-Pálkor, Mária napokon, gyertyaszenteléskor, gyümölcsoltókor /reformátusoknál is/.

Kedd és pénteket kivéve minden hétköznap lehetett varrni, mosni, kenyeret sütni.

179. Haláljelek

Ha a kutya vonít, az halált jelent, ha huhog a halálbaggly, az is. Ha kukorékol a tyúk, az rosszat jelent.

Ha álomban valakinek fogát huzzák, halált jelent, ha kicsit fáj, távoli hal meg, ha nagyon, akkor közeli. Ha álmában meszelnek, az is halált jelent. Ha álmában fehér ruhát huz, az bánatot jelent. Kukac, koporsószege látása, káposzta szedése álomban mind halált jelent.

A halottak jelzik eltávozásukat butor, ajtó megreccsenésével, megkoppanásával, tükör elpattanásával, vagy gyertya hirtelen felvágódásával és elalvásával.

" Négy éve mindenszentekkor meggyújtottam négy gyertyát. Az egyik furcsán égett, mondtam az uramnak. "Papa, meghal valaki". "Ugyan, mondba az uram, mit beszélsz itt össze-vissza". Kitettem

az ablakba, hirtelen felvágódott és elaludt. Másnap jött a távirat, hogy meghalt az uram öccse ". /VI/.

180. Halott lakodalma.

16-17 évestől menyasszonyi ruhában, fátyolban, koszoruban temetik el a halott lányt. 4 legény, 4 leány viszi, utánsuk meg koszorus lányok fél viaszkoszorúval a fejük külső felén, meg legények mennek.

181. Halott etetése

Mindenszentekkor teritenek a halottnak is.
Temetés napján és halottak napján ad a család enni a szegényeknek.

182. Padmalytalan sirt ásnak a temetés napján.

185. Holdfoltok.

" A holdban angyal van, még az a gyönyörű szárnya is látszik, meg ahogy térdepel". /V/

A holdban Dávid hegedül Annának, vagy Cicellének. Kain és Ábel, kapcáját szárító pásztor, cigány, Szent Péter van.

Kisasszony napján reggel lehet látni a felkelő napban a szentháromság képét.

188. Lélekhit

"Aki 11, vagy 3 nap egyfolytában alszik, arra azt mondják, elrejtőzött. 7 éves voltam, amikor mondja anyám, hogy már 9 napja alszik a Mária néni. Azt mondták, hogy elrejtőzött" /VI/.

" Azt mondták, hogy olyan mélyen aludt, hogy a lelke is elszállt. Még rám is emlékeztek, hogy olyan mélyen aludtam, hogy azt hitték, hogy elment a lelkem és meghalok" /VII/.

"Galamb, madár alakban hallottam, hogy kiszállt a lélek. Mondták, hogy most szállt ki a lelke.

189. Tudomány elnyerése

" A boszorkányok ujhold pénteken készítettek egy várat és éjjélkor beletérdepült, aki boszorkány akart lenni, akkor körülállták az összes állatok és mind hoztak gyógyfüvet és megmondták, mire jó az. Velem is szedetett egy boszorkányfüvet, kérdeztem, hogy mire jó, de nem árulta el. Ilyenkor ijesztgetik, körülállják az ördögök, szét akarják tépni, belépnek a várba, hetet ki kell taszítania onnan, akkor nem tépik szét. / cselédek ismerik csak VI/.

"Örökölte a boszorkány a tudományát. Mondták, hogy hát olyan, mint az a vén boszorkány öreganyja volt, aki megdöglött, attól örökölte".

190. Foggal született gyermekből garaboncás lesz

Hét éves korában elrabolják, elviszik tanítani 13 iskolát, próbát kell kiállnia.

" A garaboncás hozza az esőt, jeget, felhőt. Felszáll a levegőbe". /I/. A garaboncás a sárkánnyal ment fel a levegőbe- édesapám látta- ez okozta a vihart /VII/.

" Hallottam mesélni, hogy látták, hogy hányja a garaboncás a cigánykereket" /VI/.

" A garaboncásnak viaskodnia kell fehér bika alakjában" /III/

" Ha foggal született egy gyermek, megijedtek, hogy jaj, mi-csoda isten csapása, el fog rejtőzni, már nem hagyják ezt meg, elviszik ezt. Még azt is mondták, hogy jó verekedő lesz" /VII/.

191. Halottlátó " hisztérikus" elrejtetik, a tulvilágra megy beszélni a halottakkal. " Lajosházán /puszta 3 km-re Kálmáncsától/ volt egy halottlátó asszony. Nagyon sokan jártak hozzá. Mondták, hogy ez nem jó, mert az ördögökkel cimboráz. Jártak a népek hozzá csodát látni. Mi is voltunk ott - még kislány voltam- a Szűz Mária a kutba lement, fekete lepelt teritettek ránk és valami úgy csillogott a kutban. Szerette fenyegetni a népeket, mindig mondta: " Megálljatok, majd elgyűjök értetek, elviszlek benneteket". Kérdezték tőle, hogy hogyan van a meghótt, ő mondta meg azt, hogy milyen kinokat állnak ki, nyelvüknél fogva fel vannak akasztva, tüzes vassal égetik őket.

192. Lidérc

" Saját keresztomám a hóna alatt költötte ki fekete tyúk tojását fekete kakastól, hogy majd ördög lesz. De ráfeküdt és meghótt".

Lidércnek nevezik. Ha férfi kelti ki jérce, ha nő kelti ki kakas lesz. Ugy él vele gazdája mint házastársával. Ugy igyekeznek megszabadulni tőle, hogy rostában, vagy kosárban hozatnak vele vizet, vagy beleküldik a fába és bedugják a lyukat.

" Elmentek a kollégák a szőlőbe apámmal. Eszegetik a cseresznyét, a gazda a pincében volt. Egyszerre nagy világosság lett. Felnéznek, hát ott megy a lidérc. /VII/.

" A lidérc hordoz mindent, visz. Kérdezi: mit, mit. Parancsolni kell annak mindig".

193. Házikigyó

A telken állandóan lekik egy fehér vagy szürke kigyó a küszöb alatt, vagy a ház falában rejtezik.

Ha megölik, meghal a kisgyerek.

" Kijár a kigyó az istállóba a tehen csöcsit szopni". A régi házunkban az ablakba beépítve találtunk egy kigyócsontvázat. Azt mondják az az egészséges ház, ahol kigyó van" /IV/.

194. Boszorkány felismerése.

Lucaszékről meg Luca napjától font ostorral való pattogtatással történik. A fején lévő szarvról vagy tejesedényről lehet megtudni, hogy boszorkány. "Kell pattogtatni, mert azt mondták, hogy majd jönnek a boszorkányok sorba".

195. A megrontott tehen gyógyítása.

" Látták a boszorkányt macskának, szalmaszálnak, tuskének, tüzet okádott és harmadnap lószar lett belőle". Ha boszorkány megrontotta a tehenet, vagy késen kellett keresztülszűrni a tejet, vagy megfüstölni a tehenet a szőrivel. Az öntőasszony megöntötte a tehen kötelét és megmondta, hogy ki volt, mert meglátszott. Az öntővizet a boszorkány házának "megyéjére" kell önteni, akkor megjelenik a boszorkány, hogy ne bántsák.

Meg szokták fenyegetni a boszorkányt, hogy csinálja vissza. Ha meglátják, hogy macska, kutya képében szopja a tehenet, megsebesítik és másnap beteg lesz a rontó.

Szokták a kifejt tejet megverni, vagy tüzes késsel szurkálni, ilyenkor megjelenik a boszorkány.
Vagy szemöldökfába fejszét vágnak.

196. Ijedtség gyógyítása

"Föltették főni a viaszt, ha nagyon rotyogott, mondták, hogy igen meg van ijedve, tettek egy tálba vizet, azon keresztül seprüköröt, vagy szitát tettek, ráöntötték a viaszt, akkor kiformalódott, hogy nő vagy férfi ijesztette meg. Ha koporsót formált, az azt jelentette, hogy meghal. Megöntötték a kisgyereket, ujjukat dugták a kisgyerek szájába, hogy igyon, végigmosogatták, keresztet tettek rá, hogy a "földiboszorkány" ne ártson neki. Vagy a gyerekek hajára tették a viaszt, vagy betették rongyba és párnája alá.

197. Az árpát "learatják" késsel, ollóval, fésűvel vagy párna csucsával.

"Fésüt tettek a szemre, ollóval úgy tettek, mintha vágnák és mondták "árpát aratok árpát, ha mégegyszer ott érem leszm..".

Vánkos csucsával háromszor kellett körülkeríteni és megböködni.

198. Épitőáldozat

Pénzt tettek a legalsó téglá alá.

Beköltözés előtt macskát dobtak be az ablakon, az is aludt ott az első éjszaka, hogy az haljon meg először.

199. Védekezés tűzvész ellen

Az első kenyeret szurják fel a kerítésre, vagy gyerekágyas asszony körülszaladja a házat....vagy szitát akasztanak a kapufélva mellé... vagy sütőteknőt tesznek az utcára a tűzzel szemben /I/.....vagy asztalt lábával felfelé fordítanak /I/vagy

Ha villám gyújtotta fel, tejjel locsolják.

200. Tüzetetés

Ha pöröl a tűz lisztet.....vagy } dobnak bele, hogy ne pörölgjön
kenyeret ...vagy } és baj se legyen.
vizet

Meg is köpködik, hogy: "Egye a szomszédokba pörölni".

Mondták, hogy: "Jaj, de pöröl ez a tűz, valami baj lesz".

Szoktak kést belevágni.

"Tejefazék"

Tejfeles bögre

Szalmat lúdó szekes

Mozsa

Pincebez induló szekes, szüreteléshez

Pincebez induló szekes szüreteléshez

"Kömössär"

"Mössä"

"Kenyér"

"Kenyér"

"Rézvasfazék"

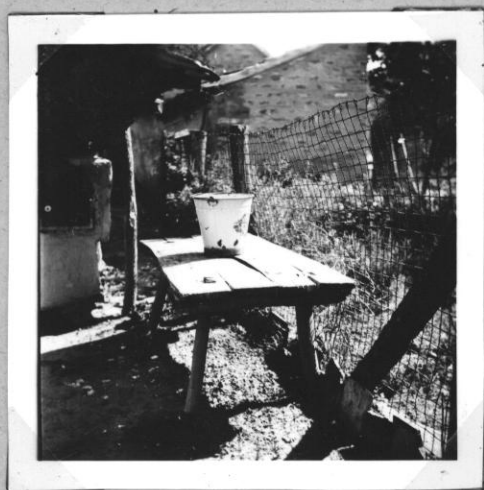
"Rézvasfazék"

Kerekeskút lécborítással
tású kávézattal

Kerekes kút, beton
kávával

Disznóbandó szék

"Szőbrőny"

Konyhában, istállóban
használták. "Fejőszék"

"Tejészárk aggató"

Utcareszlet

Fasditott ház

Pitaros ház. Középparaszt gazdál

Cigányputri az új falusiaszhen

Két helyiséges ház átalakított ablakkal és tölgyzettel.

Gémeskút

SOCIETY MUSEUM
MA-338
Museum of Art

Karóval szilárdított
sárfalu szin és istálló

Karóval szilárdított sárfal
szalufás rekezelő jelőzet

Gőnkafarú rosz Jelő
rögátése allógással

Szalufás Jelőreikezet
rapott végűvel utólagos
rögátése allógással

Mászókérményes leglaház

Udvari keményítő és
főző kemence

Kálmánosai utcakép
a régi faluszcében, elől
a postaeépülettel

Kálmánosai utcakép
a régi faluszcében elől
a postaeépülettel.

A legrégebbi téglaház
Kálmánoson 1832-ből
Nemesi eredetű családé.

Házrészlet, pítar, az
ebből gyűlö romjaira má-
szokéményes

Régi családház

Nagygazda háza

Kouty

Pénelöl

Férfi cipő

Férfi cipő

Férfi ing

Férfi ing